

FACTSHEET

Strafoverdracht (WOTS en WETS)

Met het oog op een goede terugkeer in de maatschappij is het in sommige gevallen mogelijk dat gedetineerden hun straf in een ander land uitzitten. Dit wordt ook wel strafoverdracht genoemd. Het kan dan gaan om Nederlandse gedetineerden in het buitenland of buitenlandse gedetineerden in Nederlandse gevangenissen.

In het kader van de strafoverdracht zijn er twee relevante wetten, namelijk:

WOTS (Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen)

Vanaf 1 november 2012 geldt deze wet voor:

1. Landen buiten de EU die het Verdrag "Overbrenging Gevonniste Personen" hebben getekend.
2. Andere landen buiten Europa waar Nederland een apart WOTS-verdrag mee heeft.
3. EU-landen die de WETS niet hebben ingevoerd.

De voorwaarden voor toepassing van de WOTS zijn:

1. Verdrag: Er moet een verdrag zijn over strafoverdracht tussen Nederland en het land in kwestie.
2. Voldoende 'binding' met het land waar de gedetineerde naartoe gaat: zoals de nationaliteit, woonachtige familie of studie/werk.
3. Strafrestant: Er moet nog voldoende straf over zijn op het moment dat de gedetineerde aankomt in het land waar hij zijn straf mag uitzitten.
 - Voor gedetineerden die in Nederland hun straf willen uitzitten geldt een strafrestant van minimaal 6 maanden na terugkeer.
 - Buitenlanders in Nederlandse gevangenissen die in een ander land hun straf willen uitzitten geldt een strafrestant van minimaal 10 maanden op het moment van aanvraag.
4. De rechtszaak is klaar en er staan geen rechtsmiddelen meer open.
5. De gedetineerde is veroordeeld tot een gevangenisstraf of vrijheidsbenemende maatregel.
6. Beide landen zijn akkoord met de strafoverdracht en de voortzetting van de straf.
7. De gedetineerde moet zelf het verzoek indienen.

Het land waar de gedetineerde naar toe gaat bepaalt wat er met zijn straf gebeurt. Er zijn twee mogelijkheden:

1. Omzetting van de straf: de straf die de gedetineerde heeft gekregen wordt veranderd in een straf die hij in dit land zou hebben gekregen. Let op: als de straf is omgezet geldt deze als in het land in kwestie opgelegd. Dit betekent bijvoorbeeld dat de regels omtrent vervroegde invrijheidsstelling van dit land gelden.
2. Voortzetting van de straf: de straf die de gedetineerde heeft gekregen, blijft hetzelfde in het land waar hij naartoe gaat.

In twee gevallen is voortzetting niet mogelijk, namelijk:

1. Als de straf hoger is dan de maximumstraf die in Nederland geldt voor het betreffende misdrijf.
2. Als er een terugkeergarantie is: deze afspraak tussen twee landen, betekent dat beide landen meewerken aan strafoverdracht. In dit geval wordt de opgelegde straf omgezet.

WETS (Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties)

Deze wet geldt sinds 1 november 2012 voor:

1. landen binnen de EU die de WETS hebben ingevoerd (*let op: voor 1 november 2012 was ook in deze landen de WOTS van kracht*)

De voorwaarden voor toepassing van de WETS zijn:

1. Voldoende 'binding' met het land waar de gedetineerde naartoe gaat: Enkel het bezitten van de Nederlandse nationaliteit is onvoldoende, men moet in beginsel ook direct voorafgaand aan de buitenlandse veroordeling in Nederland woonachtig zijn geweest.
2. Strafrestant: Er moet nog voldoende straf over zijn op het moment dat de gedetineerde aankomt in het land waar hij zijn straf mag uitzitten.
3. De rechtszaak is klaar en er staan geen rechtsmiddelen meer open.
4. Het vonnis dient op of na 5 december 2011 onherroepelijk te zijn geworden.
5. De gedetineerde is veroordeeld tot een gevangenisstraf of vrijheidsbenemende maatregel.
6. Er is een veroordeling die ook strafbaar is in Nederland.
7. Beide landen zijn akkoord met de strafoverdracht en de voortzetting van de straf.

≠ De belangrijkste verschillen t.o.v. de WOTS:

1. Wederzijdse erkenning: lidstaten vertrouwen elkaars rechtssysteem.
2. Instemming van de veroordeelde niet vereist.
3. Procedure van voortgezette tenuitvoerlegging: Bij strafoverdracht met de WETS verandert de straf van de gedetineerde niet. Er is dus geen sprake van omzetting van de straf, maar van *voortzetting* van de straf. Slechts als de gedetineerde een straf heeft gekregen, die hoger is dan de maximumstraf voor hetzelfde misdrijf in het land waar hij naartoe gaat, wordt zijn straf aangepast.
Let op: nieuw is dat hierbij rekening gehouden mag worden met het tijdstip van de voorwaardelijke invrijheidsstelling van het land van veroordeling.
4. Vastgestelde termijnen: de erkenningsbeslissing dient onder de WETS binnen 90 dagen (nadat het land, waar de gedetineerde zijn straf mogelijk gaat uitzitten, alle stukken heeft ontvangen) te worden genomen en de feitelijke overbrenging moet binnen 30 dagen plaats vinden. Dit is een aanzienlijke versnelling van de procedure.

Weigeringsgronden:

1. Verplichte weigeringsgronden (art 2.13 WETS): het verzoek dient te worden geweigerd in situaties waarin sprake is van onverenigbaarheid met Nederlands recht zoals:
 - Betrokkene is reeds in Nederland veroordeeld voor het onderhavige feit.
 - Verjaring of een andere juridische blokkade van het vervolgingsrecht.
 - De behandeling van de strafzaak, dat ten grondslag ligt aan het veroordelend vonnis, heeft in afwezigheid van de betrokkene heeft plaatsgevonden omdat hij niet volgens de aldaar geldende regels voor de terechtzitting is gedagvaard.
 - Indien het feit waarvoor de vrijheidsbenemende sanctie is opgelegd, indien het in Nederland was begaan, naar Nederlands recht niet strafbaar zou zijn.
2. Facultatieve weigeringsgronden (art. 2.14 WETS): een verzoek tot overname kan worden geweigerd indien:
 1. Het feit waarvoor de vrijheidsbenemende sanctie is opgelegd:
 - a. geacht wordt geheel of gedeeltelijk op Nederlands grondgebied of buiten Nederland aan boord van een Nederlands vaartuig of luchtvaartuig te zijn gepleegd;
 - b. buiten het grondgebied van de uitvaardigende lidstaat is gepleegd, terwijl naar Nederlands recht geen vervolging zou kunnen worden ingesteld indien het feit buiten Nederland zou zijn gepleegd.
 2. op het moment van ontvangst van de rechterlijke uitspraak, minder dan zes maanden van de daarbij opgelegde vrijheidsbenemende sanctie nog ten uitvoer moeten worden gelegd.

Algemeen:

- De procedure duurt gemiddeld 6 tot 20 maanden.
- Gedetineerden hebben geen recht op strafoverdracht.
- Strafoverdracht valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Veiligheid en Justitie. De afdeling Internationale Overdracht Strafvonnissen (IOS) voert de wetten voor strafoverdracht uit namens de minister. De Penitentiare Kamer van het Gerechtshof Arnhem is belast met het vaststellen van de kwalificatie van het in het buitenland gepleegde strafbare feit naar Nederlands recht, de eventuele aanpassing van de straf en de toetsing van eventuele weigeringsgronden.
- Er zijn geen mogelijkheden om tegen de beslissing van de Penitentiare Kamer van het gerechtshof Arnhem in beroep te gaan.

Te raadplegen bronnen:

- [Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen](#)
- [Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties](#)
- Rijksoverheid -> [Informatieblad Wet Wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties \(WETS\) op hoofdlijnen](#)
- DJI -> [Strafoverdracht \(WOTS en WETS\)](#) – informatiebladen.

DISCLAIMER

Aan de informatie in deze factsheet kunnen geen rechten worden ontleend. Het Kenniscentrum, www.commissievantoezicht.nl, biedt algemene informatie over de taken van de CvT's. De redactie geeft geen adviezen in individuele klachten en kan daarin niet bemiddelen. Hiervoor kunnen justitiabelen zich wenden tot de commissie van toezicht bij de inrichting, waarin zij verblijven. Voorts kunnen zij zich wenden tot een advocaat of het juridisch loket.